

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/archiwa/archiwalia-bialystok/178303,Archiwum-Pelne-Pamieci-Zbior-rodzinnych-pamiatek-po-Boleslawie-Budziczu-zamordow.html>
01.05.2024, 21:18

Archiwum Pełne Pamięci - Zbiór rodzinnych pamiątek po Bolesławie Budziczu, zamordowanym w Katyniu przedwojennym nauczycielu i społeczniku

Pod koniec listopada 2022 r. do Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku trafił zbiór rodzinnych pamiątek po Bolesławie Budziczu, zamordowanym w Katyniu przedwojennym nauczycielu i społeczniku. Dar został przekazany do Oddziału IPN przez ponad dziewięćdziesięcioletnią ówczasie (2009 r.) żonę Bolesława, panią Genowefę Budzisz. Tu warto zwrócić uwagę na różną pisownię tego samego nazwiska: Budzicz/Budzisz. Archiwalia zarejestrowano pod sygnaturą IPN Bi 757/1.

Krótki biogram wachmistrza podchorążego **Bolesława Budzicza** został opublikowany w 25. zeszycie wydanym w 1998 r. przez Stowarzyszenie „Rodzina Katyńska” w Białymstoku, zredagowała go Stanisława Palenica.

Bolesław urodził się 27 sierpnia 1913 r. w znajdującej się niedaleko jeziora Narocz miejscowości Horodyszczce, w powiecie Postawy, w województwie wileńskim, jako syn Mateusza i Anny. Jak wiemy z przekazanego nam dyplomu, 13 czerwca 1936 r. ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie Męskie imienia Stanisława Konarskiego w Świącianach nabywając uprawnienia pozwalające na nauczanie w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych. Wspominany wcześniej biogram podaje, że w okresie od 21 września 1936 r. do 15 lipca 1937 r. Bolesław Budzicz odbył służbę w Szkole Podchorążych

Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu i został skierowany na praktykę do 23 pułku ułanów w Postawach. We wrześniu 1937 r. objął posadę nauczyciela w Szkole Powszechnej w Gieniūncach, gdzie dał się poznać jako dobry organizator, społecznik, działacz harcerstwa. Z przekazanego nam świadectwa ślubu wiemy, że 29 czerwca 1939 r. Bolesław poślubił Genowefę z domu Wieliczko (również nauczycielkę). Po dwóch miesiącach otrzymał przydział mobilizacyjny do pułku kawalerii w Nowej Wilejce. Pod koniec listopada 1939 r. siostra Genowefy Budzicz – Maria Łakowicz, zamieszkała w Trokach, otrzymała jedyny znak życia Bolesława, **list z obozu w Kozielsku**.

między, kochaniu!
 Piszcie Was ho was adres jest nappewnyjny. Nie
 wiem gdzie jest Piotrus i Genia. Myśl o myj dwam
 i wczam. nie daje mi spokoju. tam nczam. nie
 mogą spać i zdawa na dzień myśl o myj staje
 na strannym. Ja jestem żywy i zdrowy.
 Kradziez bragam nas pomadomio o mme
 Piotrusia jeśli to jest marline. Jeśli Genia
 została w Machach to za wielką cenę staraj
 ci się ją zciągnąć do Sockie. Jeśli jest
 Piotrus na miejscu to w moim imieniu
 proszę go by Geniu zabrali do sockie
 jaknajprędzej. Genie proszę pomadomio gdzie
 jestem. Miel się o mnie nie martw, miel
 sprzedaje moje futerko, płaszcz i garnitur
 i z tego miel zycie mui wrocie. Nam
 nadziej wrócić na Gwiazdkę. Krowe u
 wane okolice i dlatego proszę zciągnąć Genie
 jeśli została w Machach. Jeśli na Gwardie
 nie wróci to ommclam się proszę Piotrusia
 a jeśli go mima to was o przyświe mi
 dwóch Haryel buton (18 nr) czy trawshon

List Bolesława Budzicza z Kozielska IPN BI 757/1/0007

List nie ma daty, jest napisany odręcznie, zawiera adres zwrotny do obozu w Kozielsku. Dzięki niezwykle czytelnemu piśmiu Bolesława Budzicza jesteśmy w stanie poznać nurtujące go rozterki, myśli głównie o swojej żonie i jej bezpieczeństwie, ma nadzieję wrócić „na Gwiazdkę”. Prosi rodzinę o wsparcie w postaci paczki z ciepłą odzieżą i butami, ale tylko w przypadku, gdy nie uda mu się wrócić na święta. Dodatkowo podaje informacje o innych współwięźniach: profesorze Sokołowskim i dyrektorze Woźniaku, którzy co dziś wiemy zostali zamordowani w kwietniu 1940 r. w Katyniu.

moje buty rozleciały się) jedne parę ciepły
 białej, ciepłe skarpety przy oruce, szal
 rshawce i coś ciepłego pod płaszcz (smer)
 Zamierzam że tylko wrócić jeśli na
 Gwardie nie wróci. Jeśli nie wróci
 o pomoc Geniu i miel ona sprzedaje
 co się da by moją prosić mui wrocie.
 Proszę podać moją adres Piotrusowi i Geniu
 i wysłać razem paczkę jaknajprędzej.
 Jeśli mui wrocie jest p. Sokołowski i dyrektor
 roznieć. Proszę pomadomio p. Sokołowskie.
 Mybaerie że do was pisał o tych
 sprawach - u przyświe wynagrodzić.
 moją adres:
 C. C. C. P. (Kozja) Zopod Kozenock
 C. C. C. P. (Kozja) Zopod Kozenock
 & normobau druzuk An. 12.
 Byguer. Boncodab Mambebur
 Jeśli nie wróci nie opuść Geniu. Ona ma
 potrzebny majstrak, opiece - u przyświe wynagrodzić.
 Czekam na wiadomości. Czekam was u przyświe Bol.

List Bolesława Budzicza z Kozielska IPN BI 757/1/0008

Bolesław Budzicz figuruje na liście wywozowej NKWD nr 059/1 z maja 1940 r. (poz. nr 2) więźniów skierowanych do Katynia. Według odpisu „skróconego aktu zejścia” wystawionego 23 kwietnia 1956 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego Warszawa-Śródmieście symboliczną datę jego śmierci ustalono na 9 maja 1946 r. bez podania miejsca zgonu. Oczekiwanych wyjaśnień dotyczących okoliczności śmierci Bolesława nie przyniosły również poszukiwania przez

Międzynarodowy Czerwony Krzyż. Stanisława Palenica, autorka biogramu Bolesława Budzicza w „Ostatniej drodze...” podała, że dopiero w 1991 r. Polski Czerwony Krzyż potwierdził śmierć Bolesława Budzicza w maju 1940 r. w Katyniu.

Pośmiertnie odznaczono Bolesława Budzicza Medalem za udział w Wojnie Obronnej 1939 r. i Krzyżem Kampanii Wrześniowej 1939 r.

Przygotowała Jolanta Drozdowska

*Oddziałowe Archiwum Instytutu Pamięci
Narodowej w Białymstoku*

НКВД СССР
- 053/2 ✓ ТОЛЬКО ЛИЧНО. СОВЕРШЕННО-СЕКРЕТНО. 593 9

5 мая 1940 года
гор. Москва

НАЧАЛЬНИКУ КОЗЕЛЬСКОГО ЛАГЕРЯ ВОЕННОПЛЕННЫХ
СТ. ЛЕИТЕНАНТУ ГОСУДАРСТВ. БЕЗОПАСНОСТИ -
тов. КОРОЛЕВУ.
гов. Козельск, Смоленской обл.

С получением сего немедленно надгетье в гор. Смоленск
в распоряжение начальника ЛКВД по Смоленской области ниже-
перечисленных военнопленных, содержащихся в Козельском
лагере:

1. ЧЕРНИНСКОГО Исаверия Сдуардовича, 1882г.р. дело №-1252	
2. БУДИЧ Болеслава Натвеевича, 1913г.р.	183
3. БИРЯВЕН Александр Петрович, 1917г.р.	277
4. САЛЕНКО Александра Моисеевича, 1914г.	194
5. ТАЛЫНОВСКОГО Ромульда Романа Романовича, 1903г.р.	84
6. ДИВЕР Вильгельма Исифовича, 1904г.	946
7. БРАНЕВА Н Геронима Зукимовича, 1896г.р.	1677
8. МОЛЧЕНКО Рудольфа Якубовича, 1912г.р.	864
9. ШЕР Ивана Павловича, 1910г.р.	1590
10. ПОДГУЩЕЦ Станислава Станиславовича, 1905г.р.	4785
11. БУЧЕНСКОГО Кароль Теофоровича, 1882г.р.	4775
12. ЗАРАВСКОГО Кароль Михайловича, 1889г.р.	1280
13. ВОНСОВСКОГО Вячана Еваристовича, 1880г.р.	1350
14. МУШЕНСКОГО Досида Теодоровича, 1897г.р.	4877
15. ЯРМЕНКОВИ Вячана Леоновича, 1910г.р.	897
16. НАДКОНСКОГО Петра Генриховича, 1909г.р.	153

Fragment listy wywozowej jeńców obozu w Kozielsku
IPN BI 757/1/0009